

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-39-08/AZ

Warszawa, dn.13 listopada 2008 r.

DECYZJA Nr RWA- 50 /2008

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko **Panu Lechowi Seteckiemu** prowadzącemu działalność gospodarczą w Radomiu pod nazwą **Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ESTETYKA I**

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się, że działanie polegające na stosowaniu przez Pana Lecha Seteckiego prowadzącego działalność gospodarczą w Radomiu pod nazwą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ESTETYKA I we wzorze skierowanej do konsumentów *Umowy na wywóz nieczystości* postanowień o treści:

1. „*Reklamacje w sprawie wywozu nieczystości stałych należy składać (...) w terminie 3-ech dni od daty ustalonego dnia wywozu. Po tym terminie reklamacje nie będą uwzględniane, a wywóz nieczystości będzie uważany za potwierdzony*” (§ 5 pkt.1);
2. „*Reklamacje w sprawie wymiaru należności za wywóz nieczystości stałych i eksploatację pojemników należy zgłaszać w terminie 7 dni od daty otrzymania faktury*” (§ 5 pkt. 2);

stanowi praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechania ich stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do treści art. 33

ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na Pana Lecha Seteckiego prowadzącego działalność gospodarczą w Radomiu pod nazwą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ESTETYKA I, karę pieniężną w wysokości **1 100,- zł** (słownie: jeden tysiąc sto złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu ustalenie, czy na lokalnych rynkach usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz składowania odpadów komunalnych na terenie właściwości miejscowej Delegatury zachodzą okoliczności wskazujące na możliwość naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego, postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, bądź naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach (sygn. RWA-401-2/07/GM). W ramach tego postępowania poddano kontroli wzorzec *Umowy na wywóz nieczystości* stosowany w obrocie konsumenckim przez **Pana Lecha Seteckiego** prowadzącego działalność gospodarczą w Radomiu pod nazwą **Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ESTETYKA I** (dalej: ESTETYKA I, Przedsiębiorca). Wstępna analiza treści postanowień tego wzorca dała podstawę do sformułowania wniosku, iż niektóre z nich są zbieżne z brzmieniem postanowień wpisanych już do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., prowadzonego przez Prezesa UOKiK.

W związku z powyższym postanowieniem z dnia 30 maja 2008 r. zostało wszczęte, w imieniu Prezesa UOKiK, postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez ESTETYKA I praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w związku ze stosowaniem postanowień wzorca umownego, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jednocześnie postanowieniem z dnia 30 maja 2008 r. Prezes UOKiK zaliczył w poczet materiałów dowodowych następujące **dokumenty** uzyskane w trakcie prowadzonego z urzędu postępowania wyjaśniającego (sygn. RWA-401-2/07/GM):

- pismo Przedsiębiorcy z dnia 28 stycznia 2008 roku,
- zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej,
- wzorzec umowy na wywóz nieczystości z odbiorcami indywidualnymi.

Zawiadamiając Przedsiębiorcę o wszczęciu przedmiotowego postępowania, Prezes UOKiK wezwał go również do ustosunkowania się do zarzutów zawartych w postanowieniu o wszczęciu tego postępowania oraz do przekazania wskazanych w piśmie informacji o zakresie czasowym posługiwania się w obrocie zakwestionowanym wzorcem umowy oraz o liczbie umów zawartych pomiędzy przedsiębiorcą a klientami.

W odpowiedzi na zawiadomienie Prezesa Urzędu o wszczęciu postępowania, ESTETYKA I ustosunkowała się do postawionych jej zarzutów, uznając je za zasadne oraz nadesłała stosowne informacje i wyjaśnienia, których zażądał Prezes UOKiK (pismo z dnia 12 czerwca 2008 r.). Jednocześnie Przedsiębiorca poinformował o zamierzonym aneksowaniu wszystkich *Umów na wywóz nieczystości stałych* zawartych z dotychczasowymi konsumentami, które zawierały zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia. ESTETYKA I poinformowała, że na dzień 12 czerwca 2008 r. Przedsiębiorca miał zawartych 18 umów w oparciu o wzór, na podstawie którego toczyło się postępowanie. Następnie Przedsiębiorca poinformował, że w dniu 17 czerwca 2008 r. wprowadził do obrotu z konsumentami nowy wzór *Umowy na wywóz nieczystości*. Aneksy zawierające stosowne zmiany obowiązują wszystkich odbiorców indywidualnych od 17 czerwca 2008 r. (pismo z dnia 26 sierpnia 2008 r.).

Pismem z dnia 15 września 2008 r. Prezes Urzędu zawiadomił stronę o zakończeniu zbierania dowodów w sprawie. Jednocześnie został stronie wyznaczony termin na zapoznanie się z aktami sprawy. Strona nie skorzystała z tego uprawnienia.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

Pan Lech Setecki prowadzi działalność gospodarczą w Radomiu pod nazwą **Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ESTETYKA I**, wpisaną do ewidencji działalności gospodarczej pod numerem 007339 w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy Radom.

Przy zawieraniu z konsumentami umów Przedsiębiorca posługiwał się wzorcem umowy w rozumieniu art. 384 Kodeksu cywilnego dla klientów indywidualnych zatytułowanym: *Umowy na wywóz nieczystości*.

Po przeprowadzeniu analizy tego wzorca Prezes Urzędu ustalił, iż w jego treści znajdują się postanowienia analogiczne do postanowień wpisanych już do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. o brzmieniu:

1. „*Reklamacje w sprawie wywozu nieczystości stałych należy składać (...) w terminie 3-ech dni od daty ustalonego dnia wywozu. Po tym terminie reklamacje nie będą uwzględniane, a wywóz nieczystości będzie uważany za potwierdzony*” (§ 5 pkt.1);
2. „*Reklamacje w sprawie wymiaru należności za wywóz nieczystości stałych i eksploatację pojemników należy zgłaszać w terminie 7 dni od daty otrzymania faktury*” (§ 5 pkt. 2).

W załączeniu do pisma z 12 czerwca 2008 r. ESTETYKA I przekazała nowoopracowany wzór *Umowy na wywóz nieczystości*. Analiza nowoopracowanego przez Przedsiębiorcę wzorca umowy wykazała, iż:

Postanowienie o treści: *„Reklamacje w sprawie wywozu nieczystości stałych należy składać (...) w terminie 3-ech dni od daty ustalonego dnia wywozu. Po tym terminie reklamacje nie będą uwzględniane, a wywóz nieczystości będzie uważany za potwierdzony”* w nowoopracowanym wzorcu umownym zostało zastąpione postanowieniem o brzmieniu: *„Reklamacje w sprawie wywozu nieczystości stałych należy składać (...) w terminie 14 dni od daty otrzymania faktury. Po tym terminie reklamacje nie będą uwzględniane, a wywóz nieczystości będzie uważany za potwierdzony”* (§ 5 ust. 1).

Postanowienie o treści: *„Reklamacje w sprawie wymiaru należności za wywóz nieczystości stałych i eksploatację pojemników należy zgłaszać w terminie 7 dni od daty otrzymania faktury”*, zostało zastąpione postanowieniem o brzmieniu: *„Reklamacje w sprawie wymiaru należności za wywóz nieczystości stałych i eksploatację pojemników należy zgłaszać w terminie 14 dni od daty otrzymania faktury”* (§ 5 ust. 2).

Przedsiębiorca poinformował Prezesa UOKiK, że w dniu 17 czerwca 2008 r. wszystkie dotychczas zawarte umowy zostały aneksowane (pismo z dnia 26 sierpnia 2008 r.).

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, *„zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów”*, przez które stosownie do definicji zawartej w art. 24 ust. 2 rozumie się *„godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działanie przedsiębiorcy”*.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, ale także zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współzycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. (por. J. Szwaja (red.): *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Komentarz*, Warszawa 2000, s. 117-118). Przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w większości mają charakter procesowy. Materialnoprawne przesłanki, istotne z punktu widzenia wydania decyzji, znajdują się w innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów aktach prawa powszechnie obowiązującego. Prezes Urzędu oceniając zachowanie przedsiębiorcy pod kątem ewentualnego naruszenia przepisów zakazujących stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, musi zatem co do zasady stosować inne akty prawa powszechnie obowiązującego i na ich podstawie stwierdzić, czy działanie przedsiębiorcy było bezprawne.

Jak wyżej wspomniano, art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów definiuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jako godzące w nie

bezprawne zachowanie przedsiębiorcy. Jednocześnie artykuł ten zawiera przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił stosowanie postanowień wzorów umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (pkt 1), naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (pkt 2), nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji (pkt 3).

Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, mianowicie zaistnieć musi - po pierwsze - bezprawne działanie przedsiębiorcy, które - po drugie - narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Pan Lech Setecki prowadząc działalność gospodarczą w Radomiu pod nazwą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ESTETYKA I jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 4 pkt 1 ww. ustawy pod pojęciem przedsiębiorcy rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 - na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

ESTETYKA I prowadzi użyteczną publicznie działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie wywozu nieczystości komunalnych. Stroną postępowania jest osoba fizyczna zarejestrowana w ewidencji działalności gospodarczej. Wobec powyższego jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a tym samym także w świetle art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Mogą mu tym samym być stawiane zarzuty naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów identyfikuje wprost jako bezprawne działanie przedsiębiorcy polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., prowadzonego przez Prezesa UOKiK. W oparciu bowiem o art. 24 ust. 2 pkt 1 tej ustawy można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do tego rejestru. Tym samym wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowy zawierający postanowienia o treści już wpisanej do ww. rejestru stanowi wystarczającą przesłankę do uznania bezprawności działania przedsiębiorcy (por. wyrok SOKiK z dnia 25 marca 2004 r., sygn. akt XVII Ama 51/03).

Stosowanie postanowień, które po uznaniu przez SOKiK za niedozwolone, zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, jest zakazane. Prawomocny wyrok SOKiK, wydany po przeprowadzeniu kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, wskazujący treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazujący ich wykorzystywania ma od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru klauzul abuzywnych skutek wobec osób trzecich (art. 479⁴³ k.p.c.). Przepis tego artykułu rozszerza zatem prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. *„Artykuł ten dotyczy rozszerzonej prawomocności materialnoprawnej w znaczeniu podmiotowym. Chodzi o grupę przypadków takiej prawomocności, w których wyrok z powodu szczególnego charakteru przedmiotu procesu ma powagę rzeczy osądzonej dla wszystkich i przeciwko wszystkim. Przepis bowiem wyraźnie stanowi, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołuje więc skutek erga omnes”* (H. Ciepla [w:] „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz.” T. II, wydanie 3, s. 249). Przepis art. 479⁴³ k.p.c. stanowiąc, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, nie ogranicza w żaden sposób kategorii tych podmiotów. Wyrok ma skutek wobec wszystkich, tzn. zarówno wobec przedsiębiorcy, który klauzulę wprowadził do swoich wzorców umów, jak i do każdego innego przedsiębiorcy, stosującego własne warunki umów. Należy zatem przyjąć, że wyrok SOKiK od chwili wpisania klauzuli do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK wywiera skutek względem wszystkich uczestników obrotu, co oznacza, że żaden z podmiotów uczestniczących w obrocie prawnym nie może posługiwać się przedmiotowym postanowieniem. W uchwale z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt. III SZP 3/06 Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał, iż *„stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów”*. Tym samym SN przesądził, iż stosowanie klauzuli tożsamej z klauzulą wpisaną do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Należy przy tym podkreślić, iż dla uznania, iż klauzula wpisana do rejestru i klauzula z nią porównywana są tożsame w treści nie jest konieczna dokładna literalna identyczność tych postanowień. Rozbieżność użytych wyrażen, zmiana szyku zdania, czy zastosowanie synonimów nie eliminuje bowiem abuzywnego charakteru ocenianego postanowienia. Aby zaistniała możliwość uznania dwóch postanowień za tożsame wystarczy, by hipoteza zapisu kwestionowanego w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mieściła się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru. *„Nie jest konieczna literalna zgodność porównywalnych klauzul. Głównym czynnikiem przesądzającym powinien być, zdaniem Sądu, zamiar, cel jakiemu ma służyć kwestionowana klauzula. Jeśli jest on zgodny z celem utworzenia klauzuli uznanej za niedozwoloną, można uznać, iż obie są tożsame”* (wyrok SOKiK z dnia 25 maja 2005 r. sygn. akt XVII Ama 46/04).

Mając powyższe na uwadze należy zauważyć, że w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zatytułowanym *„Umowa na wywóz nieczystości”* ESTETYKA I stosowała postanowienia o następującej treści:

1. „Reklamacje w sprawie wywozu nieczystości stałych należy składać (...) w terminie 3-ech dni od daty ustalonego dnia wywozu. Po tym terminie reklamacje nie będą uwzględniane, a wywóz nieczystości będzie uważany za potwierdzony” (§ 5 ust. 1).
2. „Reklamacje w sprawie wymiaru należności za wywóz nieczystości stałych i eksploatację pojemników należy zgłaszać w terminie 7 dni od daty otrzymania faktury” (§ 5 ust. 2).

Należy zarazem zauważyć, że oba powyższe postanowienia umowne są zbieżne z treścią następujących klauzul:

a. „Uczestnik może zgłosić Organizatorowi reklamacje niezwłocznie po stwierdzeniu niewłaściwego wykonania usługi w formie pisemnej, nie później niż 14 dni od zakończenia imprezy i pod warunkiem ich wcześniejszego zgłoszenia pilotowi w trakcie trwania imprezy turystycznej” wpisanej na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20 lutego 2007 r. (sygn. akt XVII Amc 50/06) do rejestru klauzul abuzywnych pod pozycją 1246.

b. „Wszelkie niezgodności, potwierdzone pisemnie przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w biurze nie później niż 14 dni od zakończenia świadczeń” wpisanej na mocy wyroku SOKiK z dnia 10 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII Amc 87/04) do rejestru klauzul abuzywnych pod pozycją 606.

c. „Nie zgłoszenie zastrzeżeń co do prawidłowości wystawienia faktury w terminie 7 dni od daty jej doręczenia jest jednoznaczne z jej akceptacją” wpisanej na mocy wyroku SOKiK z dnia 22 maja 2007 r. (sygn. akt XVII Amc 40/06) do rejestru klauzul abuzywnych pod pozycją 1212.

W pierwszym ze wskazanych wyroków SOKiK uznał, iż 14-dniowy termin składania reklamacji jest zbyt krótki i prowadzić może do sytuacji, w której konsument pozbawiony zostanie możliwości zgłoszenia reklamacji. W ocenie Sądu, poprzez stosowanie takiego zapisu przedsiębiorca zmierza do utrudnienia konsumentowi dochodzenia swoich praw, a tym samym do ograniczenia swojej odpowiedzialności względem konsumenta za nienależyte wykonanie umowy. (art. 385³ pkt 21 i 2 k.c.). W wyroku z dnia 10 listopada 2005 r., sygn. akt XVII Amc 7/05 SOKiK podkreślił, iż reklamacja jako zawiadomienie o wadach oraz żądanie wykonania uprawnień z tytułu rękojmi za wady podlega reżimowi przepisów kodeksu cywilnego w zakresie rękojmi za wady, który przewiduje miesięczny termin zawiadomienia o wadzie (art. 563 k.c.). Z tego względu, wyznaczanie krótszych terminów na składanie reklamacji ma charakter niedozwolony.

Stosowane przez ESTETYKĘ I terminy na zgłaszanie przez konsumenta zastrzeżeń co do jakości świadczenia przez Przedsiębiorcę usług w zakresie wywozu nieczystości komunalnych i wymiaru należności za świadczenie ww. usług zarówno w kontrolowanym wzorcu umownym jak i w nowo opracowanym, który został wprowadzony do obrotu z konsumentami 17 czerwca 2008 r. są zbyt krótkie. Ich niedotrzymanie wiąże się z utratą przez konsumentów uprawnienia do domagania się obniżenia należności, w razie udowodnienia zawinonego świadczenia przez Zleceniobiorcę usług złej jakości lub nieprawidłowego wystawienia faktury. Zleceniobiorca nakłada na konsumenta *de facto* obowiązek niezwłocznego powiadomienia o nieprawidłowościach pod rygorem utraty prawa do obniżenia należności za świadczenie usług, co ogranicza odpowiedzialność Przedsiębiorcy za nienależyte wykonanie zobowiązania i *de facto* przenosi na konsumenta ciężar

stwierdzenia nieprawidłowości w jakości świadczenia usług w zakresie wywozu nieczystości przez Przedsiębiorcę na konsumenta.

Należy zatem uznać, że opisany sposób ukształtowania sytuacji konsumenta jest sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interes konsumentów. Takie stwierdzenie znajduje wyraz w uznaniu przez SOKiK tożsamyh klauzul za abuzywne.

Uznanie, iż postanowienia umowne stosowane w obrocie konsumenckim są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone przesądza o bezprawności tego działania. W tym świetle należało stwierdzić, że stosowanie przez Przedsiębiorcę ww. postanowień umownych jest bezprawne.

Dla stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyki, określonej w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest także wykazanie, że w wyniku jej stosowania przez przedsiębiorcę naruszony został zbiorowy interes konsumentów.

Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku – konsumentów. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. W przypadku zarzutu stosowania praktyki z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie ma zarazem znaczenia liczba umów faktycznie zawartych z konsumentami w oparciu o kwestionowany wzorzec.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Oczywistym jest bowiem, iż działanie przedsiębiorcy jest skierowane do nieoznaczonego kręgu odbiorców – dotyczy wszystkich potencjalnych konsumentów zawierających z Przedsiębiorcą umowę na wywóz nieczystości. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie ESTETYKI I narusza zbiorowy interes konsumentów.

Wykazanie, iż działanie Przedsiębiorcy ma charakter bezprawny i narusza zbiorowy interes konsumentów, przesądza, iż działanie to ma charakter praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że w toku prowadzonego postępowania ESTETYKA I oświadczyła, iż zaprzestała stosowania zakwestionowanych niedozwolonych postanowień umownych. Przedsiębiorca przekazał nowy wzorzec *Umowy na wywóz nieczystości* przeznaczonej do stosowania w obrocie konsumenckim i oświadczył, że wszystkie umowy podpisane z konsumentami z wykorzystaniem zakwestionowanego wzorca umownego zostały zmienione w dniu 17 czerwca 2008 r. poprzez aneksowanie uprzednio zawartych umów.

Oceniając przedstawiony przez Przedsiębiorcę nowy wzorzec umowny, Prezes Urzędu uznał, iż zmiana treści tego wzorca w stosunku do wzorca, który stał się podstawą stawianych Przedsiębiorcy zarzutów, nastąpiła w ten sposób, że postanowienia wzorca nadal naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Uregulowania nowo opracowanego wzorca określają bowiem zasady zgłaszania reklamacji w dalszym ciągu w sposób zbieżny z treścią klauzul

uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za abuzywne (sygn. akt XVII Amc 50/06, sygn. akt XVII Amc 87/04). W świetle powołanych wyroków termin 14 dni na złożenie reklamacji jest zbyt krótki. Reklamacja jako zawiadomienie o wadach podlega reżimowi przepisów kodeksu cywilnego w zakresie rękojmi za wady, który przewiduje miesięczny termin zawiadomienia o wadzie (art. 563 k.c.). Z tego względu należałoby uznać, że stosowanie powyższych klauzul w dalszym ciągu narusza zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym uzasadnione jest zakończenie prowadzonego postępowania rozstrzygnięciem wydanym na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przepis art. 26 ust. 1 ww. ustawy stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24.

Mając powyższe na względzie Prezes Urzędu uznał, iż mimo wprowadzenia do obrotu nowego wzorca umownego, stosowanie przez Przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów **nie zostało zaniechane**.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

Stosownie do art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu, osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów wprowadziła zasadę fakultatywności kar nakładanych przez Prezesa UOKiK na przedsiębiorców, którzy dopuścili się naruszenia tego zakazu. W przypadku stwierdzenia jego naruszenia przez przedsiębiorcę Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną.

W niniejszej sprawie zostało udowodnione, iż doszło do naruszenia przez ESTETYKĘ I określonego w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w sposób określony w pkt I sentencji decyzji. Charakter i uciążliwość tego naruszenia uzasadniają nałożenie na Przedsiębiorcę kary pieniężnej.

Nakładając karę pieniężną określoną w art. 106 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy Prezes UOKiK wziął pod uwagę konieczność spełnienia przesłanek podmiotowych, tj. stwierdzenia, że określone w ww. przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę przesłanki winy w przypadku stosowania kar pieniężnych określonych w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wynika bezpośrednio z treści tego przepisu.

Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP, każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania norm prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego, takich jak ESTETYKA I. Podmioty profesjonalnie działające na rynku powinny mieć możliwość przewidzenia, że podejmowane przez nie działania będą uznane przez Prezesa UOKiK za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. W świetle obowiązujących przepisów prawa nieumyślność naruszenia przepisów ustawy nie wyklucza istnienia podstaw do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej, choć zarazem może stanowić podstawę do złagodzenia wymiaru kary.

Zdaniem Prezesa UOKiK, opisane w niniejszej decyzji działania podejmowane przez Przedsiębiorcę powinny być jej się kojarzyć z nieuchronnością naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Należy zarazem przyznać, że w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma jednoznacznych dowodów wyrażonej intencji Przedsiębiorcy naruszenia tych interesów. Prezes UOKiK uznał zatem, że zebrane wyjaśnienia i informacje wskazują na nieumyślność działania Przedsiębiorcy.

Niezależnie od powyższego, już stwierdzenie nieumyślności zakwestionowanej praktyki daje podstawę do nałożenia na Przedsiębiorcę kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 106 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy przewiduje możliwość nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu, osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Ustawa nie przesądza bezwzględnie wysokości kary nakładanej przez Prezesa UOKiK, który decyduje o tym w każdym konkretnym przypadku, kierując się założeniem, że sankcja musi spełniać zarówno funkcję represyjną, jak i prewencyjną (dyscyplinującą). Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, Prezes UOKiK powinien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy (art. 111).

Biorąc pod uwagę stopień naruszenia interesu publicznoprawnego w niniejszej sprawie, organ antymonopolowy postanowił nałożyć na Przedsiębiorcę karę pieniężną.

Ustalając wysokość nałożonej na Przedsiębiorcę kary pieniężnej, Prezes UOKiK wziął pod uwagę następujące okoliczności, przemawiające za nałożeniem kary i uwzględnione przy określaniu jej wysokości:

- stwierdzono dwie praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów (Przedsiębiorca stosował w umowach z konsumentami dwa niedozwolone postanowienia umowne);
- zakwestionowaną praktykę należy ocenić jako długotrwałą;
- stwierdzone naruszenia polegały na stosowaniu postanowień umownych wpisanych do powszechnie dostępnego rejestru klauzul niedozwolonych. Były one zatem naruszeniem tego rodzaju, że Przedsiębiorca z łatwością mógł mu zapobiec. Mimo to nie dopełnił wymaganego od profesjonalnych uczestników obrotu prawnego wymogu należytej staranności i nie dochował zgodności stosowanych umów z ww. rejestrem.

Prezes UOKiK wziął pod uwagę następujące okoliczności – odnoszące się do charakteru naruszenia i stanowiące ocenę podmiotowej strony czynu przedsiębiorcy – przemawiające za ustaleniem wysokości kary na umiarkowanym poziomie:

- okoliczności sprawy wskazują na nieumyślny charakter naruszenia przez Przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;
- praktyki określone w pkt I sentencji decyzji miały ograniczone skutki. W świetle deklaracji Przedsiębiorcy nie korzystał on z uprawnień wynikających z postanowień umownych uznanych za naruszające zbiorowe interesy konsumentów;
- ograniczony zasięg oddziaływania naruszenia – umowy zawierające zakwestionowane postanowienia zostały w praktyce zawarte z nieznaczną liczbą klientów Przedsiębiorcy;
- Przedsiębiorca nie był dotąd adresatem decyzji stwierdzającej stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;

- Przedsiębiorca niezwłocznie podjął działania w celu zaniechania stosowania praktyki, chociaż podjęte działania nie zakończyły się ostatecznie zaniechaniem stosowania zarzucanych mu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;
- w trakcie postępowania Przedsiębiorca współdziałał z Prezesem Urzędu, składając wszystkie niezbędne dokumenty i wyjaśnienia.

Stosownie do zapisu art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy, maksymalna kara może stanowić 10 % przychodu, co stanowi kwotę 35 193,90 zł. Przy ustalaniu wysokości kary Prezes Urzędu przyjął za podstawę obliczeń kwotę odpowiadającą wysokością przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w 2007 r. (zał. do pisma z dnia 26 sierpnia 2008 r.) wynoszącego 351 939,03 zł.

Kara nakładana przez Prezesa Urzędu na podmioty, które dopuściły się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianych zachowań. Decydując o nałożeniu kary i jej wysokości wzięto pod uwagę wszystkie ww. okoliczności. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania, tak, aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji. Z drugiej strony należy też podkreślić wymiar edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on spodziewany skutek na przyszłość. Poza wymiarem indywidualnym kary, należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstrasżającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku. W świetle powyższych okoliczności wysokość kary ustalono na poziomie **1 100, - zł** (słownie: jeden tysiąc sto złotych). Nałożona kara stanowi **ok. 3,1%** jej maksymalnej wysokości. Oceniając powyższe – występują okoliczności łagodzące – i ich zastosowanie wpłynęło na ustalenie ostatecznego wymiaru kary. W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić jednak przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak, aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji tej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie

dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

Otrzymuje:

Pan Lech Setecki

prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą

Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ESTETYKA I

ul. 1905 Roku 21

26-600 Radom